

Banca din parc

Stătea la coadă la plata abonamentului TV. Putea să plătească prin mijloacele moderne, prin calculator sau chiar prin telefon, dar, nu știa de ce, rămăsese cu nostalgia – nostalgie? – așteptării la coadă, ajungerii la ghișeu și conversației seci, exacte cu funcționara de acolo. Avea pregătiți banii cash cu care să plătească – desigur, chiar și la ghișeu putea folosi cardul, dar aceeași nostalgie fără explicație îl făcea să folosească numerar. Majoritatea la asemenea cozi erau bătrâni care, ca și el, preferau să vină personal să-și achite în numerar obligațiile. Nici el nu mai era tânăr, de curând împlinise cincizeci de ani, era semi-centenar, deci, cum spunea, pe jumătate cu cochetărie, pe jumătate cu tristețe. Rămăsese la ocupația de cercetător în fizica teoretică – se ocupa, de peste douăzeci de ani, de chestiunea așa-numitei energii întunecate a Universului, responsabilă, cum se crede, de expansiunea acestuia. Era o muncă de cercetare care solicita mai ales imaginația – nu spunea Einstein că imaginația este mai importantă decât cunoașterea? – dar îi plăcea să construiască lumi pe hârtie. Desigur, după câțva timp, tot el le distrugea, fie găsind erori de calcul, fie găsind alte modele formale mai bune. Adora asta, să construiască, cu ajutorul ecuațiilor, lumi care să funcționeze. Într-un fel, trăia mai mult în lumile lui formale decât în lumea reală. Poate de aceea simțea nesațul să guste lumea reală în toată concretețea sa, inclusiv prin statul la coadă. Coadă mergea încet, dar știa deja asta, bătrânii erau meticuloși cu banii, cu luarea chitanțelor, cu salutarile de la sfârșit, cu ieșirea din rând și strecurarea, în sens invers, pe lângă coadă, spre ușa de ieșire. Majoritatea aveau la ei sacoșe cu care fie veniseră de la cumpărături, fie urma să meargă cu ele la cumpărături – o ieșire din casă trebuia folosită la maximum, deoarece era costisitoare, îmbrăcatul, mersul pe jos sau cu mijloacele de transport comunitar, grija la bani și toate celelalte. Știind deja toate astea, prevăzător, își luase o carte pe care, înghesuit între cel din față și cel din spate, o citea – o carte de informare, ușoară. Nu mai vedea de mult fără ochelari, de aceea avea tot timpul la el o pereche, pentru orice eventualitate. Încerca să nu pară pedant și „intelectual” la coadă, cu ochelari pe nas și citind, dar nici nu-și permitea să piardă timpul doar uitându-se la ceas. Acum, totuși se uită la ceas, stătea deja la coadă de o jumătate de oră și, după cum aprecia, până îi venea rândul avea să mai treacă încă pe atâta. Deschise din nou cartea, potrivit-și, cu un gest reflex căpătat în ani, ochelarii, când simți o mică împunsătură în spate, spre omoplatul drept, făcută, parcă, cu un pix sau ceva asemănător. Pentru a nu pune într-o situație jenantă pe cel din spate care, fără îndoială, îl atinsese din greșeală cu ceva, se făcu că nu a observat, și continuă să citească. După numai câteva minute, însă, împunsătura se repetă, și chiar avu senzația că era mai apăsată decât prima dată. Rămase câteva secunde nemișcat, neștiind cum să reacționeze, dar structura sa logică îi spunea că nu poate fi vorba despre o coincidență, ci despre un

gest deliberat. Închise încet, fără grabă și fără gesturi bruște cartea, își luă ochelarii de pe nas și se întoarse spre cel din spatele lui. Făcu întoarcerea cât mai firească posibil, ca și cum ar fi dorit să vadă câtă coadă s-a mai format, între timp. În spatele lui se află o fată, aprecie că nu putea avea mai mult de optsprezece – nouăsprezece ani. Avea un pix în mână, deși nu erau alte semne că ar fi avut unde să scrie cu el, probabil îl pregătise pentru când avea să ajungă la ghișeu și ar fi trebuit să semneze ceva. Stătea cu capul întors în partea opusă părții în care se întorsese el să se uite în spate, și nu-i dădu nici o atenție. Nu-și schimbă privirea, ațintită undeva dincolo de geamul cât peretele al holului în care se formase coada. El nu stătu prea mult întors spre spate, considerând că a dat un semn peremptoriu de interes față de acele împunsături nefirești, și deci suficient pentru fată. Căci nu se îndoia, fata era cea care îl împunsese de două ori, era chiar în spatele său, avea un pix, care putea fi obiectul „delict”, în mână și nu se mirase deloc că el s-a întors să se uite în spate. În mod normal, cineva care se întoarce să privească spre cel din spatele lui atrage cel puțin o privire – mirată sau indiferentă, dar totuși stârnește o oarecare atenție – din partea celui care se află plasat imediat în spate. Între timp, coada se mișca, în ritmul ei, și, după circa un sfert de oră, îi veni rândul. Plăti și, în timp ce se apleca spre geamul foarte jos pentru a lua pixul prins, pentru siguranță, cu un mic lăntuș, pe biroul funcționarei, pentru a semna copia chitanței, simți cum o mână îi oprește mișcarea brațului. Era mâna fetei care îi întindea pixul ei, pixul cu care făcuse împunsăturile acelea, pentru a-l folosi. Îi aruncă o privire pe jumătate mirată, pe jumătate amuzată, dar luă pixul și semnă. În acest timp, fiind cu capul aplecat spre ghișeu, în timp ce-i restituia pixul, cu un mulțumesc neutru, ea îi șopti repede: „*așteaptă-mă afară*”. Nu reacționează, din motive lesne de înțeles, își înșfăcă chitanța cu un vag gest de neputință de a reacționa, se strecură înapoi, pe lângă rând, cum făcea toată lumea, și ieși. Desigur, nu se opri, așa cum îl rugase fata (îl rugase? Sesizase, în tonul ei, mai degrabă o nuanță poruncitoare, ca și o anumită siguranță că îndemnul ei va fi urmat fără nici o șovăială), ci porni, în ritmul său obișnuit, spre casă. Nu i se părea că merge nici mai repede, nici mai încet ca de obicei, dar îl surprinse (nu neplăcut, nu, dar oricum, îl surprinse) simplul fapt că se întreba dacă merge mai repede sau mai încet decât de obicei. Continuă să meargă în același ritm, de parcă cineva îi monitoriza viteza iar, prin viteza respectivă, ar fi deconspirat cine știe ce adâncimi psihanalitice sau metafizice. În circa zece minute ajunse în fața blocului său, căută cardul de intrare, îl scoase din buzunar și rămase uitându-se la el, secunde întregi, de parcă atunci îl vedea pentru prima oară. Un locatar căruia îi bara drumul spre cititorul de card de la intrarea în bloc îl ocoli fără a spune nimic, dar aruncându-i o privire nedumerită. Puse cardul la loc în buzunar și se întoarse, de data aceasta parcă un pic mai grăbit, spre biroul de plăți de unde plecase adineauri. Ajunse în fața intrării. Fata îl aștepta. Avea pe față un zâmbet nedeslușit, un amestec de triumf așteptat, de teamă vagă, și de curiozitate nemaîncercată. Văzând-o, încetini pașii și se apropie de ea. Stătea lângă o cutie poștală din acelea

mari, cum se găsesc în tot orașul. Se opri la câțiva pași, distanța decentă, în fața ei. O privi, la rândul său, nedumerit dar, ca și ea, curios. Nu spune nimic. Fata îi susținu privirea câteva secunde, apoi spuse simplu și familiar, de parcă avuseseră o înțelegere evidentă și comună, pe care el o încălcase în mod inexplicabil și neașteptat:

– *De ce nu m-ai așteptat? Te-am rugat doar.*

Rămase perplex. Nu o cunoștea, nici nu o mai văzuse vreodată, iar ea se purta de parcă erau vechi cunoștințe sau poate, cine știe, mai mult de atât. Scutură involuntar din cap, dar gestul era suficient de ostentativ, vrând să semnifice o încercare de a se trezi dintr-un vis sau dintr-o vrajă și dând de înțeles că...nu înțelege nimic din ceea ce se întâmplă. Spuse, însă, o banalitate:

– *Ne cunoaștem?*

– *Nu, răspunse fata repede, și nici nu trebuie să ne cunoaștem. Eu nu vreau să ne cunoaștem și te rog și pe tine să nu încerci asta.*

– *Bine, dar atunci?!...* Spunând asta întinse mâna dreaptă cu palma în sus, semn al stuporii și, concomitent, schiță o minusculă ridicare din umeri.

– *Îmi placî, continuă fata, parcă neluând în seamă nici vorbele lui, nici gestul semnificativ.*

Încercă să preia controlul, dar simțea că era o încercare mai degrabă eroică decât strategică, deoarece era, pur și simplu, buimăcit de caracterul direct și neechivoc al spuselor fetei.

– *Și ce vină am eu?* spuse mimând o relaxare ironică și dorit dominante.

– *N-ai nici o vină, dar ai o obligație.*

Simți nevoia să facă același gest de nedumerire supremă – brațul drept în față, cu palma întoarsă în sus, concomitent cu o ridicare din ambii umeri, de data aceasta o ridicare mai accentuată pentru a nu risca să nu fie observată. Fata continuă, cu același aer că nu vede manifestările lui pantomimice.

– *Ai obligația să mă lași să-mi placă de tine, de exemplu să vii unde te rog eu să vii și să faci ce te rog eu să faci.*

Își încercă din nou norocul de a părea ironic și relaxat.

– *Domnișoară* (făcu în așa fel încât apelativul „domnișoară” să sune patern sau profesoral, în orice caz, diminuator), *obligațiile trebuie să rezulte dintr-un contract. Nu-mi amintesc să fi semnat unul cu tine.*

– *Nu-i nevoie de contract, obligația ta vine din simplul fapt că te plac.*

– *Și ce-ar fi asta, o obligație morală?*

– *Nu, nu e o obligație morală, este o obligație pur și simplu, căreia te poți sustrage, evident, dar eu te rog să nu te sustragi.* Spusese „te rog” fără nici o nuanță de rugămintă, nici de persuasiune, ci, din nou, ca și atunci, la ghișeu, cumva poruncitor, fără nici un fel de stridentă, însă, apăsând nu pe „rog”, ci pe „te”. Această inversare de apăsare tonală față de situațiile standard îi sună, paradoxal, ca o atragere a lui într-o complicitate pe care, brusc, nu mai simțea nici nevoia s-o respingă, nici s-o ironizeze. Își aminti de divagațiile (care nu-i plăceau în totalitate, deși nu erau lipsite de ingeniozitate, ale lui Foucault, cu privire la modul în care lucrurile sau întâmplările poartă deja, „scrise” mărcile semantice pe care vin să se așeze, apoi, cuvintele) referitoare la modul în care limbajul face lucrurile. Avea sentimentul vag că era o „victimă” a acestui fenomen. Totuși, era mai sănătos să rămână pe terenul detașării și luării în glumă a situației. Spuse, cu o reverență ironică, dar nu batjocoritoare.

– *Ard de nerăbdare să-mi respect obligațiile. Despre ce este vorba.*

Pentru a treia oară, fata se făcu că nu observă cheia în care el trata toată discuția, deși, cu siguranță, o observase încă de la prima lui încercare.

– *Te aștept în parc, la șase, la statuie.*

Fata nu mai așteaptă răspunsul, se roți pe picioare și o luă în sensul invers celui din care venise el, sens pe care, evident, trebuia să se întoarcă, semn că ea nu mai voia să continue discuția.

*
* *

Se duse. Nu din curiozitate, curiozitatea, ea singură, nu ar fi putut să-l îndemne la situația ridicolă de a merge la întâlnire cu o fetișcană, și necunoscută pe deasupra și, încă, în parc, seara. Nu, în nici un caz, avea lucruri mai importante de făcut și, mai ales, mai avea încă destulă stimă de sine. Dar se duse. Se strădui să nu întârzie, ba chiar ajunse un pic mai devreme și se mai plimbă pe o stradă laterală, nu în parc, să fie văzut că a venit mai devreme și să creadă, Doamne ferește, că e...nerăbdător. Se apropie de statuie și o văzu, îl aștepta. Îl privi intens, de parcă ar fi vrut să vadă ceva ce nu e accesibil la o vedere superficială. Se lăsă privit, dar o privi și el în același timp. Se uitau unul direct în ochii celuilalt, ca în faimoasele concursuri de anduranță – cine pleacă primul privirea. Și-o plecă el, aruncând ostentativ privirea spre restul parcului, nu prea plin de amatori de relaxare în acel moment. Privirea lui, aruncată în lături, voia să spună ceva de genul „Ei bine. Ce urmează?”. Își luă și fata privire de la el și porni spre o bancă mai lăaturalnică, lungă și îngustă, de genul băncilor din parcurile rusești. Numai că banca avea două părți, în „oglină”, o soluție de eficiență găsită de ingineri. O urmă. Fata mergea încet, dar nu-l invită să meargă alături de ea, nici nu-l așteptă s-o ajungă din urmă. El merse în ritmul ei, la circa o jumătate de pas în urmă, așa încât nu

era clar dacă mergea lângă ea sau în urma ei. Fata se așeză la mijlocul băncii. Se duse și se așeză lângă ea.

– *Am stabilit că ai obligația să faci ce-ți cer*, spuse, fixându-l cu ochii. Privirea ei era, de data aceasta, cu totul alta decât cea pe care o cunoștea. O privire încărcată de bucurie, dar o bucurie liniștită, calmă, nerevendicativă, neorgolioasă, dar nici rugătoare sau subordonată. O bucurie simplă și atâta tot, o bucurie a trăirii. S-a spus că ești cu adevărat fericit atunci când te bucuri că timpul trece. Ei bine, văzându-i acea privire, care parcă îl îmbrățișa, îl adjuceca în întregime, dar fără a-l domina, dar și fără a i se supune, avu brusc, această revelație. Citise această definiție a fericirii, mai degrabă un aforism, dar nu-și mai amintea unde, iar acum vedea in vivo, această bucurie în ochii cuiva – bucuria că timpul trece. Fata aceasta era, în aceste clipe, fericită. Fără să-și desprindă privirea din privirea ei spuse, cu glasul, în mod inexplicabil, vag înfiorat:

– *Da, sigur.*

– *Atunci, te rog să te așezi pe partea cealaltă a băncii, exact în spatele meu.*

Intră în joc, de parcă ar fi fost un copil. De bună seamă, bucuria pură văzută în ochii ei mai devreme îl făcu să se conformeze „ordinului” fără a mai încerca s-o facă pe lucidul. Se așeză pe partea cealaltă a băncii duble, în spatele ei, ceea ce-i făcea să stea spate în spate, deși nu se atingeau, pentru că banca avea, între cele două „fețe” ale ei, un spătar care era comun.

– *Ți-am spus că-mi placii?* Vorbele curgeau natural, fără emoție, deși, parcă, la fel ca în cazul lui, o vagă înfiorare a timbrului trăda faptul că nu erau vorbe de „zi cu zi”.

– *Da.*

– *Știi ce-nseamnă să-ți placă cineva?*

– *Nu știi dacă știi. Ce înseamnă?*

– *Nu pot să-ți explic, și nici nu vreau să-ți explic. Cred că, dacă ți-aș explica și ai înțelege, nu te-aș mai plăcea.*

– *Cum așa?*

– *Nu știi, să-ți placă cineva înseamnă să vrei să stai cu el, nu neapărat în brațele lui, și nici măcar să faci dragoste cu el, ci pur și simplu să ascuți, împreună cu el, cum trece timpul.* Observă imediat că, fie fata i-a ghicit gândurile de adineauri cu acel aforism despre fericire, fie făcea proză fără să știe. „Să ascuți cum trece timpul”, ce expresie frumoasă, se gândi, demnă de un poet. Nu știi ce să spună, ceea ce spusese fata era așa de definitiv, transmitea un fel de măreție, un fel de cosmologie – cosmologia de care se ocupa el în aproape tot timpul de care dispunea –, da, chiar așa, transmitea un sentiment cosmic, făcând referire la timp și la procesualitatea lui.

Rămase tăcut, în timp ce toate aceste gânduri i se amestecau în cap. Recunosc că era, în fond, extrem de uimit de ceea ce spune fata asta care, probabil, făcea totul din instinct, exclus să aibă vreun lustru cultural la vârsta asta, și cu atât mai puțin de o natură metafizică atât de subtilă. Pur și simplu era intuiție – eterna intuiție feminină.

– *Dar știi care-i condiția să-mi plăci?* Tremurul de înfiorare din glas se mai păstra, dar nu atât de intens ca mai înainte. Nu știu, din nou, ce să răspundă. Fata nu-l presă, ci continuă tot ea:

– *Să nu mă plăci și tu.*

De data aceasta, chiar să fi avut ce să răspundă, n-ar fi putut s-o facă. Conversația devenea din ce în ce mai uimitoare și, mai ales, mai imprevizibilă. Subconștientul îi spuse, deconcertat, să tacă și acum. Trecură câteva minute, timp în care nimeni nu spuse nimic. El își fixase privirea pe un mesteacăn bătrân, aflat dincolo de aleea asfaltată pe care se afla banca, și avu senzația că nu trebuie să se miște sub nici un motiv, ca atunci când crezi că te afli într-o vrajă și ți-e teamă că, dacă te-ai mișca fie și un pic, vraja va dispărea definitiv. Rămase nemișcat, respirând conștient, pentru a nu face zgomot nici măcar respirând, dar încordat atât fizic, cât și mental. Aștepta cu sufletul la gură ce va spune fata în continuare, în ce direcție va conduce discuția, de fapt, semi-monologul ei, el fiind, evident, doar un pretext al acestui semi-monolog.

– *Mai poți să mai stai?* Întrebarea, deși banală, fusese rostită cu aceeași înfiorare abia deslușită, dar care era deja o marcă a faptului că bucuria trecerii timpului, despre care vorbise, era încă vie în sufletul ei.

– *Sigur.* Se strădui să răspundă firesc, nu voia ca fata să primească vreun semn că și el era cuprins în acea vrajă în care ea era deja scufundată.

– *Bine. Să nu cumva să mă întrebi cum mă cheamă și alte de-astea, nici eu nu te întreb.*

– *Bine, nu te întreb, dar cum de mă plăci, tu mă cunoști, știi despre mine sau cum?...*

– *Nu te cunosc, te-am văzut prin geamul de la biroul de plăți când veneai să te așezi la coadă. Eu eram mai în față, dar după ce-ai intrat, am ieșit din rând și m-am așezat în spatele tău.*

– *De ce?*

– *Pentru că mi-ai plăcut.*

– *Așa, deodată, în timp ce mă așezam la coadă?*

– *Da, tu ce crezi, că dacă e să-ți placă cineva e nevoie să mergi cu el în excursie?* Hotărât lucru, fata nu se juca și se pare că, totuși, avea o filosofie a ei în materie, o filosofie intuitivă, desigur, dar o filosofie, adică o viziune coerentă asupra a ceva, în

acest caz, asupra faptului sau condiției de a-ți plăcea cineva. Deși nu disprețuia intuiția (cele mai interesante idei le-a avut nu ca urmare a raționamentelor sistematice, ci ca urmare a unor fulgurații intuitive, dar asta este ceva comun în cercetarea teoretică), simțea nevoia s-o cantoneze pe fată în zona intuiției, să-i refuze o reflecție discursivă asupra unui subiect atât de imponderabil cum era cel la care se referea. De ce simțea această nevoie, nu știa și, ceea ce-i mai ciudat, nici nu voia să mediteze mai mult la asta. Dimpotrivă, se decise, în cele din urmă, să rupă „vraja”.

– *Aha, deci un coup de foudre!* Se străduise să fie cât mai ironic cu putință.

Fata nu-i răspunse. Mai trecură câteva minute. Apoi spuse:

– *Nu, nu este vorba despre iubire, nu m-am îndrăgostit de tine. Iubirea e ceva banal, e ceva apropiat de simțul de proprietate. A plăcea pe cineva e mult mai mult decât a-l iubi. Eu nu te iubesc, eu te plac.*

Se decise să nu mai spună nimic. Nici fata nu mai vorbi. Poate trecuse o jumătate de oră sau chiar mai mult. Rămăseseră în aceleași poziții. Nu se putea gândi la nimic anume, dar nici nu făcea eforturi de a se stabili asupra unui subiect anume. Doar senzația că participă la ceva neobișnuit, nu ciudat, în nici un caz, dar neobișnuit, începea să se sedimenteze. La un moment dat, îi trecu prin cap că are de-a face cu o fată inteligentă care îi face o farsă, dar alungă și acest gând, având în vedere conținutul subtil al ultimelor fraze rostite de ea, mai ales ultima, care era cel puțin pretențioasă. Cu această evaluare, se lăsă în voia fetei, nu se mișcă de la locul lui și nici nu mai spuse ceva. Părea că participă la un ritual necunoscut, în care fata îl conducea complet, iar el se spunea necondiționat. Într-un târziu, simți că fata se ridică, dar el rămase nemișcat. Fata veni în fața lui, el ridică privirea spre ea, fără a se ridica de pe bancă. Era mai înalt decât ea, așa că, rămânând așezat, permitea fetei să domine și fizic, nu doar „procedural”.

– *Mulțumesc*, spuse fata. *A durut?* continuă, vrând să fie și ea ironică. El nu răspunse nimic. Atunci fata spuse simplu: „*Plec*”, se întoarse și o porni pe alee cu pași repezi. Nu avu timp pentru nici o reacție, în câteva secunde ea se pierdu printre siluetele de mesteceni care acopereau, în perspectivă, aleea în zig-zag pe care plecase.

*

* *

Nu ar fi recunoscut, în ruptul capului, că în zilele următoare se gândise la această întâmplare, dar, de fapt, se gândise. După câte o repriză de inferențe matematice pe subiectele lui de cercetare, rămânea, brusc, pe gânduri. Se lăsa pe spătarul scaunului, lua ceașca de cafea din care sorbea puțin și, pur și simplu, se lăsa copleșit de acea întâmplare suprarrealistă la care fusese, fără să vrea, părtaș. Cam după o săptămână, tot în jurul orei șase, aproape fără să-și dea seama, trecu prin parc și se apropie de

banca dublă pe care stătuse, în acel format atât de neobișnuit, atunci, cu fata. Se așeză pe bancă, pe locul pe care stătuse ea. Era o după amiază de vară-toamnă plăcută, frunzele se pregăteau de prima și ultima lor călătorie din viață. Trecu o oră, poate mai mult, dar fata nu apărură. Se ridică, cercetă în jur, deși nu mai era sigur că ar recunoaște-o dacă ar vedea-o, în fond nici nu se uitase prea bine la ea, nici la trăsăturile feței, nici la îmbrăcămintea (însă, cum se știe, la fete îmbrăcămintea nu e o marcă prea sigură de identificare), dar, evident, nu o văzu. Ca orice întâmplare care nu se repetă, și aceasta își începea drumul spre uitare. Se oprea din ce în ce mai rar din lucru pentru a o rememora. Dar, din când în când, mai trecea pe la banca dublă, de lângă statuie. În mod cu totul neașteptat, într-una dintre aceste dăți, o găsi pe fată pe bancă – stătea pe locul pe care stătuse el, atunci. Se opri în fața ei, ea îl privi. Avea o privire tristă, aproape deznădăjduită. Îi făcu semn să se așeze lângă ea. Se așeză, nu știa ce să spună, totul avea un ușor aer dramatic. După câteva minute de tăcere, se întoarse spre el. Îi puse mâna pe braț:

– *Ți-am spus că nu ai voie să mă placi.*

– *Dar nu te plac, răspunse repede, amintindu-și de condiția pusă de ea.*

– *Ba da, ba da, spuse ea, la fel de repede, dar și apăsător, parcă pentru a nu mai permite nici o tăgăduire. Ai venit după aceea la bancă, și apoi ai mai venit de multe ori, sperând să mă reîntâlnești. Această nevoie de a vedea pe cineva, de a sta în preajma sa, înseamnă a plăcea pe acel cineva. Știu bine asta.*

Nu mai încercă să se apere, pesemne ea îl văzuse, fără ca el s-o recunoască. Brusc, fata se ridică pe jumătate, se aplecă spre el, și-și lipi buzele de buzele lui, dar nu într-un sărut, nu, în nici un caz, ci într-un pupic de rămas bun, mai degrabă copilăresc și stângaci. Apoi se ridică, și cu o voce care căpătă din nou fiorul acela bine-cunoscut, spuse:

– *N-o să te mai văd. Mulțumesc. Și plecă, amestecându-și silueta, ca și prima dată, cu siluetele nemișcate ale mestecenilor, martori muți și indiferenți.*